

Mély agyi stimuláció (deep brain stimulation, DBS) Parkinson-kórban: fontos információk betegek részére

MELYEK AZ ELŐREHALADOTT PARKINSON-KÓR MOTOROS TÜNETEI?

A betegség korai szakaszában a Parkinson-kór miatt szedett gyógyszerek kedvező hatása gyakran egész nap fennáll. Azonban ha a betegség súlyosabbá válik, akkor lehet, hogy nem tart ki a következő gyógyszerbevitelig; ezt a jelenséget gyógyszerhatás-rövidülésnek („wearing-off”) nevezzük. Ha a gyógyszerhatás csökken, a Parkinson-kór tünetei (remegés, meglassultság, járászavar) visszatérhetnek. A következő adag bevitelét követően a tünetek ismét javulnak; ezt a kedvező időszakot „ON” periódusnak nevezzük, ellentétben a tünetekkel fokozódásával járó „OFF” fázissal. Túlzott gyógyszerhatás alatt a betegek akaratlan (csavaró, tekerő) mozgást, diszkinézist tapasztalhatnak, mely zavaró mértékű is lehet.

MI SEGÍTHET ELŐREHALADOTT BETEGSÉGBEN?

Orvosa módosíthatja a gyógyszerek dózisait és az adagok napi elosztását annak érdekében, hogy csökkenjenek az OFF-fázisok és a diszkinéziák. Bizonyos esetekben mély agyi stimuláció (deep brain stimulation, DBS) segíthet az OFF fázisok és/vagy a diszkinézisek kezelésében, ha a gyógyszeres terápia változtatása nem jár eredménnyel. A DBS idegsebészeti beavatkozás, mely során egy vékony szigetelt kábelt (elektrodot) ültetnek mélyen fekvő agyi területekre. Az elektrod vékony kábellel kapcsolódik a mellkas bőre alá ültetett ritmus szabályozóhoz vagy más néven pacemaker-hez. Ez a készülék elektromos impulzusokat küld a mozgást szabályozó agyi központokhoz, és ezek stimulációja csökkenti az OFF-fázisokat és a túlmozgásokat.

KINÉL JÖHET SZÓBA DBS KEZELÉS?

Amikor egy Parkinson betegnél a gyógyszeres terápia még hatékony, de a súlyos OFF fázisok és/vagy zavaró túlmozgások nem javíthatók a dózis és a gyógyszerelosztás megváltoztatásával, akkor a DBS lehet az egyik megoldás. Ideális, ha a terápiára jelölt betegek támogató szociális háttérrel is rendelkeznek. Kevésbé javasolt a DBS olyan betegknél, akiknek súlyos memóriazavaruk, hallucinációik, súlyos depressziójuk, illetve ON-fázisban is jelentős egyensúlyzavaruk van.

HOGYAN VÁLASZTJÁK KI A BETEGEKET DBS KEZELÉSRE?

Az orvosa Önt az eljárásra szakosodott központba irányítja. Itt zajlik a műtét előtti kivizsgálás, amely a legtöbb DBS centrum esetében az alábbiakat jelenti:

- Vizsgálat Parkinson-betegségben jártas neurológusnál
- Agyi képalkotó vizsgálat (CT vagy MR) szerkezeti eltérések kizárására, melyek meggátolják a műtétet
- Konzultáció a beavatkozást végző idegsebésszel
- Neuropszichológiai vizsgálat a memória és gondolkodási készségek tesztelésére

BIZTONSÁGOS EZ AZ ELJÁRÁS?

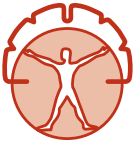
Összességében a DBS egy biztonságos eljárás. Bár műtét alatt kialakulhatnak súlyos mellékhatások, mint vérzés vagy érelzáródás. A stimuláció is járhat mellékhatásokkal (ezeket a stimulációs paraméterek változtatásával meg lehet szüntetni). A legtöbb mellékhatás átmeneti és enyhe, mint például a testsúly-növekedés, beszédzavar (szótalálási és artikulációs nehézség), valamint a pacemaker vagy az elektrodok fertőzése. Azonban egyes beszámolók az öngyilkossági kockázat fokozódását is felvetették.

HOGYAN ZAJLIK AZ ELJÁRÁS?

A DBS műtét több órán át tart, a legnagyobb részében Ön ébren lesz. Legtöbbször mindkét agyféltekébe beültetnek egy-egy elektrodot. Egy keret rögzíti az Ön fejét (koponyáját) a műtét alatt, a precíz célzás érdekében. Mindkét oldalon egy kisméretű lyukat fúrnak a koponyacsontba, melyen keresztül az elektrodot be tudják vezetni. Ezt követően, a két elektrodot a bőr alatt elvezetett kábel segítségével kapcsolják össze a pacemaker-rel (utóbbit neurostimulátornak nevezzük), amelyet a mellkas bőre alá implantálnak.

MI TÖRTÉNIK A BEAVATKOZÁS UTÁN?

A DBS műtét után a kezelőorvosa beállítja a stimuláció optimális paramétereit egy, a stimulátorral kommunikáló eszközzel; és ehhez hozzáilleszti a megfelelő gyógyszeres kezelést. Általában a műtét után három-hat hónap szükséges az optimális terápia beállításához.

Mély agyi stimuláció (deep brain stimulation, DBS) Parkinson-kórban. fontos információk betegek részére

MILYENEK A RÖVID- ÉS KÖZÉPTÁVÚ EREDMÉNYEK?

A betegek az alábbi kedvező hatásokat tapasztalhatják DBS
kezelés alatt:

- Az OFF-fázisban töltött időtartam rövidebb
- A túlmozgások kevesebb ideig tartanak és kevésbé zavaróak
- A gyógyszerek dózisa csökkenthető
- Egyes nem-motoros tünetek is enyhülnek (például fájdalom,
hangulat, alvás)
- Javuló életminőség.

MILYENEK A HOSSZÚ TÁVÚ EREDMÉNYEK?

A DBS hosszú távon is javítja az ON periódusokat, csökkenti a
diszkinéziseket, azonban nem gyógyítja meg a betegséget és nem
állítja meg annak előrehaladását.